

INTERNÝ POVINNÝ VÝTLAČOK NAHRADIL STRATU ZÁKONNÉHO POVINNÉHO VÝTLAČKU

Jednou z hlavných akvizičných metód Ústrednej knižnice SAV (ÚK SAV) bol povinný výtlačok. Vďaka povinnému výtlačku knižnica bezplatne dostávala do svojho fondu periodické publikácie (1 ks) a neperiodické publikácie s nákladom nad 500 výtlačkov (1 ks). Ročne tak do fondu pribudli tisíce kníh a stovky titulov časopisov, ako z odborných a vedeckých, tak aj z komerčných vydavateľstiev.

Napriek snahám, ktoré knižnica vynaložila, došlo k novelizácii zákona č. 212/1997 Z. z. o povinných výtlačkoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a rozmnoženín audiovizuálnych diel¹, s účinnosťou od 21. 7. 2020 v rámci zákona 198/2020 Z. z. (Zákon, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti so zlepšovaním podnikateľského prostredia zasiahnutým opatreniami na zamedzenie šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19), ktorým sa novelizovali viaceré zákony. ÚK SAV týmto zákonom stratila právo povinného výtlačku a už nie je zaradená medzi knižnice, ktorým toto právo ostalo. Cieľom novelizácie zákona bolo znížiť náklady vydavateľov, najmä v ťažkých časoch pandémie Covid-19, a to ako znížením celkového počtu knižníc s právom povinného výtlačku, tak aj zmenou počtu odberateľov povinného výtlačku pre jednotlivé kategórie.

Paralelne so zákonom existovala aj vnútorná *smernica SAV* z roku 1993, ktorá ukladala povinnosť odovzdávať do ÚK SAV dva exempláre z každého vydaného periodika a jeden exemplár z každej vydanej monografie a to bez ohľadu na náklad. Neskôr boli vydané aj *Zásady finančnej podpory edičnej činnosti SAV* (z 10.12.2015)², ktoré ukladali povinnosť organizáciám SAV odovzdávať pre potreby ÚK SAV 2 pracovné výtlačky z každej periodickej a neperiodickej publikácie, ktoré vydali vlastným nákladom, vo VEDE, vydavateľstve SAV, mimo SAV alebo v kooperácii.

Po vyradení ÚK SAV zo zoznamu knižníc s právom povinného výtlačku vedenie ÚK SAV iniciovalo vznik novej smernice, ktorá by jasne definovala povinnosť odovzdávať publikácie vydané organizáciami SAV do fondu ÚK SAV, nakoľko sa v praxi ukázalo, že doteraz platné uznesenia boli nejednoznačne definované a bol problém s ich uplatňovaním. Nová smernica umožňuje budovať kompletnú zbierku diel vydaných v SAV aj po strate zákonného povinného výtlačku.

Na základe toho bola schválená a vydaná nová Smernica o povinnosti organizácií SAV odovzdávať povinné výtlačky (exempláre) vydávaných publikácií Ústrednej knižnici SAV³, ktorá nadobudla platnosť 14.11.2020 a uvádzame ju tu v úplnom znení.

Smernica

o povinnosti organizácií SAV odovzdávať povinné výtlačky (exempláre) vydávaných publikácií Ústrednej knižnici SAV

¹ Zákon č. 212/1997 Z. z. o povinných výtlačkoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a rozmnoženín audiovizuálnych diel. Dostupné na: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1997-212>

² Zásady finančnej podpory edičnej činnosti SAV. Zmeny a doplnky č.1 schválené uznesením Predsedníctva Slovenskej akadémie vied č.847.C 10.decembra 2015. 12.01.2016. Dostupné na: <https://www.sav.sk/?lang=sk&doc=docs-psav&cat=2>

³ Smernica o povinnosti organizácií SAV odovzdávať povinné výtlačky (exempláre) vydávaných publikácií Ústrednej knižnici SAV. 13.11.2020. Dostupné na: <https://www.sav.sk/?lang=sk&doc=docs-psav&cat=2>

1. Predmet smernice

Táto smernica upravuje povinnosť organizácií SAV odovzdávať všetky výstupy edičnej činnosti (organizáciou vydávané periodické a neperiodické publikácie) ako tzv. povinné výtlačky (exempláre) Ústrednej knižnici Slovenskej akadémie vied (ďalej ÚK SAV). Štatutárnou úlohou ÚK SAV je plniť funkciu univerzálnej vedeckej knižnice a špecializovanej informačnej inštitúcie SAV. Popri univerzálne zameranom knižničnom fonde má ÚK SAV povinnosť budovať aj kompletnú zbierku diel vydaných samostatne alebo v spolupráci organizáciami SAV.

2. Rozsah a spôsob odovzdávania

1. Organizácie SAV sú povinné bezplatne a bezodkladne po vydaní odovzdať ÚK SAV povinné výtlačky (exempláre) zo všetkých vydaní periodických publikácií a neperiodických publikácií, ktoré vydávajú vlastným nákladom, vo VEDE, vydavateľstve SAV, vo vydavateľstvách mimo SAV, samostatne alebo v kooperácii, a to:
  - 2 kusy periodických publikácií z každého tlačeného čísla alebo dátového nosiča; pod termínom periodická publikácia sa rozumie publikácia vydávaná pod rovnakým názvom, označená medzinárodným štandardným číslom seriálu – ISSN, v tlačenej forme alebo na dátovom nosiči,
  - 2 kusy neperiodických publikácií; pod termínom neperiodická publikácia sa rozumie vedecké, literárne, umelecké, kartografické alebo fotografické dielo vydávané spravidla jednorazovo (a to aj po častiach) a označené medzinárodným štandardným číslom knihy – ISBN, hudobniny – ISMN, v tlačenej forme alebo na dátovom nosiči.
2. Periodické publikácie a neperiodické publikácie vydávané organizáciami SAV sa odovzdávajú ÚK SAV za účelom odborného spracovania, uchovávanía a poskytovania knižnično-informačných služieb.
3. V prípade vydávania publikácií vo VEDA, vydavateľstve SAV za odovzdanie interného povinného výtlačku zodpovedá VEDA, vydavateľstvo SAV, o.z. Centra spoločných činností SAV.

Záverčné ustanovenia

1. Táto smernica nadobúda platnosť schválením P SAV dňa 8. 10. 2020 a účinnosť nadobúda prvým dňom po jej zverejnení na webovom sídle SAV.

Bratislava 6. 11. 2020

prof. RNDr. Pavol Šajgalík, DrSc. predseda SAV

*Mgr. Lukáš Vician
Ústredná knižnica SAV
lukas.vician@savba.sk*